

Nagovor predsednika Ustavnega sodišča Republike Slovenije gospoda Jožeta Tratnika ob predstavitvi poročila o delu Ustavnega sodišča v letu 2009

Ustavno sodišče Republike Slovenije si od ustanovitve dalje prizadeva za vzpostavljanje vladavine prava in uveljavljanje zavezanosti vseh organov oblasti ustavnemu redu. Pri svojem delu je bilo do sedaj uspešno, vendar pa je obremenitev Ustavnega sodišča dosegla meje obvladljivega. Zato Ustavno sodišče podpira predlagane spremembe Ustave glede položaja in pristojnosti Ustavnega sodišča, ki so že v obravnavi v Državnem zboru. Na ta način mu bo omogočeno, da bo lahko tudi v prihodnje učinkovito opravljalo svoje temeljno poslanstvo, saj bo razbremenjeno manj pomembnih zadev in se bo lahko posvetilo reševanju temeljnih ustavnih vprašanj, pomembnih za razvoj države, družbe in prava.

Učinkovito delo Ustavnega sodišča ni samo sebi namen. Z izgrajevanjem pravne države se krepí tudi zaupanje državljanek in državljanov v pravično in sodobno pravno ureditev ter v institucije Republike Slovenije. To je temeljnega pomena za nadaljnji gospodarski, znanstveni in kulturni razvoj, pa tudi za druge vidike napredka, življenja in delovanja. Brez zaupanja v pravo, pravno varnost in učinkovito varstvo prizadetih pravic ni ne osebne svobode in ne dostojanstva. Te temeljne vrednote so torej tiste, ki nam vsem omogočajo vero v pravično in lepšo prihodnost, ki bo izšla iz sedanje gospodarske krize.

V pravni državi so vsi nosilci oblasti dolžni varovati ustavni red in ustavno zagotovljene pravice, državljanek in državljanov ter drugih prebivalcev naše države. Vsi morajo torej v okviru svojih postopkov, pristojnosti in odgovornosti spoštovati Ustavo Republike Slovenije in si z vsemi svojimi močmi prizadevati za njeno uveljavljanje in njeno varstvo. Ustavno sodišče lahko s svojim delom k tem prizadevanjem prispeva, nikakor pa jih ne more nadomestiti. Zato je temeljnega pomena, da se zagotovi učinkovito varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin že v okviru odločanja organov uprave, sodišč in nosilcev javnih pooblastil ter da za skladnost zakonov in drugih splošnih aktov z Ustavo Republike Slovenije skrbita tako Državni zbor kot Vlada Republike Slovenije že v postopku njihovega sprejemanja. Enak pomen glede te dolžnosti velja seveda tudi za župane in občinske svete pri izvrševanju pristojnosti v okviru samoupravnih lokalnih skupnosti.

Delo Ustavnega sodišča v letu 2009 je ponovno zaznamovalo izrazito veliko število novih prejetih zadev, kar je vodilo do njegove izjemno velike obremenjenosti. Preobremenjenost Ustavnega sodišča, na katero je bila javnost opozorjena v vrsti preteklih letnih poročil o njegovem delu, tako ostaja grožnja njegovi učinkovitosti ter ga pogosto tudi izpostavlja neupravičenim kritikam glede pomanjkljivosti pri njegovem delovanju. Zaradi tega nevdržnega stanja sta se odzvala tako predsednik republike kot tudi Vlada, tako da je sedaj v parlamentarno obravnavo vložen predlog za spremembo Ustave, ki bi lahko prinesel prepotrebno razbremenitev Ustavnega sodišča. Navedeni predlog sprememb Ustave je nastajal dve leti v okviru skupine najbolj priznanih pravnih strokovnjakov. Z vso avtoriteto dolgoletnega sodnika Ustavnega sodišča lahko trdim, da v nujnost in strokovno utemeljenost predlaganih sprememb ni mogoče dvomiti. Nekateri pomisleki posameznih pravnikov, ki so se v zvezi s tem pojavljali, so lahko le posledica nepoznavanja ali nerazumevanja pomena

delovanja Ustavnega sodišča. Reševanje tisočev ustavnih pritožb, pobud in zahtev nista ne dosegljiv cilj in ne racionalna vloga Ustavnega sodišča. Glede na to, da je bilo torej v pravni stroki doseženo široko soglasje o nujnosti in ustreznosti takih ustavnih sprememb, se je mogoče nadejati in pričakovati, da se bodo ob ustreznem dialogu lahko poenotila tudi stališča parlamentarnih strank ter da bo ustavna reforma lahko pridobila tudi potrebno večino glasov poslank in poslancev.

Kot predsednik Ustavnega sodišča pa danes poudarjam, da bo Ustavno sodišče ostalo še naprej zavezano spoštovanju svoji vlogi varuha človekovih pravic in temeljnih svoboščin vsake državljanke in vsakega državljana, in da bo svojo funkcijo še naprej opravljalo neodvisno, ne glede na vpliv ali položaj vlagateljev oziroma druge okoliščine, ki s temeljnim poslanstvom Ustavnega sodišča niso povezane. To se tudi po sprejemu predlaganih sprememb Ustave ne bo v ničemer spremenilo.

Na tem mestu je treba opozoriti tudi na dejstvo, da je bilo Ustavno sodišče zaradi svojega dela v preteklem letu pogosto izpostavljeno javnim kritikam, ki so presegale meje upravičenega in dopustnega. Vsakdo ima sicer pravico, da kritično oceni odločitev Ustavnega sodišča, vendar pa je pri tem dolžan spoštovati njegovo avtoriteto in mora zato izhajati iz stvarnih, pravno utemeljenih razlogov. Glede na pretekle javne polemike to med drugim pomeni, da se je pri kritiki dolžan vzdržati trditve, da so Ustavno sodišče pri njegovem delu vodili politični ali kakšni drugi parcialni interesi, ki niso združljivi z njegovim prizadevanjem za varstvo ustavne ureditve. Noben državni organ, nosilec javne funkcije ali odvetnik pa ni ne pooblaščen in ne upravičen, da odločitev Ustavnega sodišča razglasi za protipravno ali nezavezujočo.

Jože Tratnik
Predsednik Ustavnega sodišča